

ForumCooperante. Horyzonty prawa pracy. Sprawozdanie z konferencji

Działania powstałej w 2017 r. Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante, afiliowanej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, od początku skupiały się na łączeniu środowiska. Pierwotnie koncentrowały się na integracji wewnątrz środowiska naukowego, przechodząc następnie do kooperacji z praktyką. Kooperacja ta weszła na kolejny etap w 2024 r., kiedy to podjęto decyzję o organizacji ForumCooperante, którego celem było zbudowanie płaszczyzny do dyskusji umożliwiającej konsolidację środowiska ekspertów, publicystów i naukowców specjalizujących się w szeroko rozumianym HR.

Rok 2024 to okazja do licznych podsumowań - mija 50 lat od uchwalenia Kodeksu pracy, 20 lat od wejścia Polski, do UE. Równocześnie jest to czas, w którym słowa „sztuczna inteligencja” odmienia się przez wszystkie przypadki. Stoimy zatem przed wyzwaniem, aby wyciągając wnioski z tego, co było, przede wszystkim mądrze kreować to, co czeka rynek pracy w najbliższym czasie. Dyskusjom w takim kierunku poświęcone było ForumCooperante. Horyzonty prawa pracy, które odbyło się 22 maja na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

Wytyczanie horyzontów prawa pracy poprzedził panel specjalny poświęcony prezentacji Laureatek Konkursu o Nagrodę Cooperante. Celem konkursu, notabene którego pomysłodawczynią i *spiritus movens* pierwszej edycji była dr Katarzyna Jaworska, jest zachęcenie do eksplorowania nowych obszarów badawczych oraz do wykorzystywania niekonwencjonalnych metod badawczych. Kapituła Konkursu 2022 w osobach mec. *Joanna Jasiewicz*, dr *Katarzyna Jaworska*, prof. zw. dr hab. *Leszek Mitrus* (Przewodniczący Kapituły), prof. SWPS dr hab. *Monika Lewandowicz-Machnikowska*, prof. UG dr hab. *Monika Tomaszewska* (Wiceprzewodnicząca Kapituły), dr *Iwona Gęsicka*, dr hab. *Wioletta Witoszko*, prof. UŁ dr hab. *Mirosław Włodarczyk*, przyznała dwie nagrody w kategorii „Doktorat Open Mind”, a także „Innowatorzy prawa pracy i zabezpieczenia społecznego”. Podczas panelu specjalnego Laureatki nagród dr *Kinga Moras-Olaś*, a także dr *Ewelina Kumor-Jeziarska* wraz z zespołem w składzie¹ dr *Justyna Czerniok-Swędzioł* i dr *Ewa Krzaklewska* - zaprezentowały wyniki prowadzonych badań w zakresie odpowiednio środków przeciwdziałania nadużywaniu umów na czas określony z perspektywy komparatystycznej, a także problematyki pracy niewidzialnej w szkolnictwie wyższym.

Pierwszy panel dyskusyjny, zatytułowany „Stary Kodeks - młody pracownik”, koncentrował się na udzieleniu odpowiedzi m.in. na następujące pytania: 1) Czy różnice generacyjne mają istotny wpływ na kulturę pracy?; 2) Jakie są oczekiwania pokolenia Z na rynku pracy?; 3) Czy stosunek pracy zostanie wyparty przez alternatywne modele zatrudnienia?. Osoby uczestniczące w dyskusji wskazywały, że dla przedstawicieli pokolenia Z ważne jest, aby świadczyć pracę na rzecz pracodawców, którzy podzielają ich system wartości i wdrażają w swojej firmie zasady CSR. Z uwagi na inflację, problemy z dostępnością mieszkań oraz kryzys klimatyczny dla młodych ludzi istotne jest zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, które daje im większe poczucie stabilizacji. Poruszone zostało również zagadnienie czterodniowego tygodnia pracy. Panel poprowadziła dr *Iwona Gęsicka* (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), a udział w nim zabrali: dr *Barbara Godlewska-Bujok* (Uniwersytet Warszawski), r.pr. *Anna Kamińska* (Szuszczyński Kamińska Kancelaria Prawa Pracy - stały partner Cooperante), dr hab. *Michał Kaczmarczyk*, prof. ucz. (Akademia Humanitas) *Anna Holdyńska* (pracuj.pl) i *Michał Dziergas* (Konfederacja Pracy Młodych).

Drugi panel dyskusyjny nosił tytuł „Ubezpieczenia społeczne. Quo vadis?”. Dyskusja w nim przeprowadzona koncentrowała się wokół aktualnych, praktycznych problemów prawa ubezpieczeń społecznych i możliwych kierunków jego ewolucji, determinowanych zarówno bieżącymi problemami, jak i rozwojem technologicznym, w tym możliwością wykorzystania sztucznej inteligencji i automatyzacji wydawania decyzji przez organ rentowy. Poruszono problem składki zdrowotnej (przede wszystkim przedsiębiorców) w kontekście finansowania systemu opieki zdrowotnej, problem podlegania ubezpieczeniom społecznym przy zatrudnieniu cywilnoprawnym czy kwestię możliwości utrzymania ubezpieczeniowego modelu zabezpieczenia społecznego. Panel poprowadził dr *Robert Marczak* z Gabinetu Prezesa ZUS, a jako paneliści/panelistki wystąpili: r.pr. *Magdalena Januszewska* (Kancelaria Januszewska - stały partner Cooperante), r.pr. *Katarzyna Kalata* (Kancelaria Kalata - stały partner Cooperante), dr *Błażej Mądrzycki* (Uniwersytet Śląski w Katowicach, wiceprzewodniczący OPZZ) oraz SSR dr *Joanna Szyjewska-Bagińska* (Uniwersytet Szczeciński, SR Szczecin-Centrum w Szczecinie).

Kolejny (trzeci) panel, zatytułowany „Przyszłość prawa pracy w dobie nowych technologii”, koncentrował się na udzieleniu odpowiedzi na następujące pytania: 1) Jak wpłynie rozwój AI na aksjologiczne podstawy prawa pracy?; 2) Czy czeka nas era podporządkowania technologicznego i autonomizacji pracownika?; 3) Jak daleko sięga humanizacja pracy

¹ Wyróżnione badania prowadziły również dr Paulina Sekuła i dr Marta Warat.

w świecie nowych technologii?. Ustalono, że postępujący rozwój technologiczny niewątpliwie wymusza nowe spojrzenie na podstawowe konstrukcje prawa pracy. Kierunek zmian zdaje się zmierzać do zwiększenia samodzielności i niezależności pracownika, choć nie brakuje tu także koncepcji odmiennych, zgodnie z którymi rozwój nowych technologii może istotnie zwiększyć element władztwa pracodawcy nad pracownikiem. Panel dyskusyjny poprowadziła *Monika Smulewicz* (reprezentująca Złotego Partnera ForumCooperante - Eduwersum - Collegium Rozwoju HR). Uczestnikami panelu byli: dr *Michał Barański* (Uniwersytet Śląski w Katowicach), *Marcin Grzelak* (Okręgowy Inspektor Pracy w Łodzi), dr. hab. *Krzysztof Stefański*, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki, AI Work Team), dr. hab. *Krzysztof Walczak*, prof. UW (Uniwersytet Warszawski, Kancelaria C&C Chakowski & Ciszek - stały partner Cooperante).

Ostatni z paneli dyskusyjnych pt. „20 lat w Unii Europejskiej szanse i wyzwania dla polskiego prawa pracy”, koncentrował się na próbie odpowiedzi na następujące pytania: 1) Jak promowana przez UE koncepcja przemysłu 5.0 wpłynie na warunki i organizację pracy?; 2) Czy jawność wynagrodzeń zmniejszy lukę płacową? 3) Jak dyrektywa o pracy platformowej zmieni rynek pracy i losy dialogu społecznego w Polsce?.

15

Ustawodawcę czeka w najbliższym czasie wiele wyzwań w zakresie dostosowania polskiego prawa do regulacji Unii Europejskiej. Tylko właściwa implementacja tych przepisów, docelowo poprzedzona pogłębioną dyskusją środowiska, zwiększy poprawę warunków pracy oraz transparentność w zakresie wynagradzania pracowników. Panel dyskusyjny moderował dr *Tomasz Lasocki* (Uniwersytet Warszawski, Sąd Najwyższy), a jego uczestnikami/uczestniczkami byli: dr. hab. *Monika Domańska* (Polska Akademia Nauk, Sąd Najwyższy), adw. *Joanna Jasiewicz* (Kancelaria Gide - stały partner Cooperante), prof. dr. hab. *Leszek Mitrus* (Uniwersytet Jagielloński), r.pr. *Robert Lisicki* (Konfederacja Pracodawców Lewiatan) oraz dr *Ślawomir Piekarczyk* (Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich).

Warto przy tym odnotować, że podczas pierwszej edycji Forum udało się w pełni urzeczywistnić przyświecającą Cooperante od początków jej działalności ideę współpracy ponad wszelkimi podziałami. Wydział Prawa i Administracji UŁ, w którego siedzibie zorganizowane zostało wydarzenie, jest jednostką wchodzącą w skład podmiotu publicznego zobowiązanego do zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Dzięki działaniom skoordynowanym przez wydziałowy zespół ds. dostępności zarówno planowane, Wydział, oprócz wymogów dostępności architektonicznej, spełnia również wymogi dostępności informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej. Z tych względów już na etapie planowania ForumCooperante została wzięta pod uwagę konieczność uwzględnienia takich potrzeb podczas organizacji tego wydarzenia i w tym celu przewidziano możliwość ich zgłaszania przez osoby uczestniczące za pomocą formularza rejestracyjnego. W odpowiedzi na zgłoszoną potrzebę całe wydarzenie było tłumaczone symultanicznie na polski język migowy.

ForumCooperante stanowiło równocześnie wydarzenie szeroko promowane w mediach branżowych. Założenia konferencji przedstawiono m.in. w podcaście „Pracownia. Podcast o pracy”² autorstwa Marka Szymaniaka oraz w artykule dr *Izabeli Florczak* opublikowanym na portalu prawo.pl³. Ponadto Forum wspierała liczna grupa współorganizatorów, patronów i partnerów. Współorganizatorami byli Central European Academy w Budapeszcie, Instytut Nauk Prawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu w Warszawskiego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Wydział Prawa Uniwersytetu w Miskolcu. Rolę partnerów konferencji objęli: C & C Chakowski & Ciszek; Eduwersum - Collegium Rozwoju HR (jako Partner Złoty); Gide Loyrette Nouel; Hady Kancelaria Prawa Gospodarczego i Prawa Pracy; HR na Szpilkach; Kancelaria Prawna Magdalena Januszewska; Kancelaria Kalata; Kancelaria Narolski i Partnerzy (jako Partner Srebrny); Pracownia. Podcast o pracy - Marek Szymaniak; Szuszczyński Kamińska Kancelaria Prawa Pracy. Forum Cooperante zostało również objęte patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Krajowej Izby Radców Prawnych.

ForumCooperante, w oczach osób je organizujących, stanowi żywy dowód na to, że rozmowa poprowadzona w warunkach otwartości i poszanowania dla różnych perspektyw ma znaczenie wykraczające daleko poza sferę akademicką. Zapewnia środowisko do wymiany informacji, poglądów, służąc jako istotne narzędzie do przemyślanego, a nade wszystko wspólnego wytyczania kierunków rozwoju prawa pracy i zabezpieczenia społecznego w obliczu teraźniejszych i przyszłych wyzwań XXI w. Budowanie dobrych relacji, zachęcanie do inkluzyjności i różnorodności w środowisku stanowi cel, który Cooperante zamierza czynnie wspierać również w kolejnych latach funkcjonowania. Pochodną tego celu jest podjęta przez organizatorów wydarzenia decyzja o cykliczności ForumCooperante. Horyzonty prawa pracy, tak by w niedalekiej przyszłości mogło stać się ono kluczową przestrzenią integrującą środowisko ekspertów, publicystów i naukowców specjalizujących się w szeroko rozumianym HR.

² Zob. <https://open.spotify.com/episode/1IaeMLquhdLhpmg1vJIqbs> (dostęp z 1.7.2024 r.).

³ Zob. <https://www.prawo.pl/kadry/forumcooperante-horyzonty-prawa-pracy-wspolczesny-hr,526559.html> (dostęp z 1.7.2024 r.).

- Michał Barański - adiunkt w Instytucie Nauk Prawnych, Uniwersytet Śląski w Katowicach; radca prawny; Koordynator działu „Koła Naukowe” w Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante. ORCID: 0000-0001-6797-8124
- Justyna Czerniak-Swędzioł - adiunkt w Katedrze Prawa Pracy i Polityki Społecznej, Uniwersytet Jagielloński; asystent sędziego w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego; Członkini Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante; ORCID: 0000-0002-1524-2307
- Izabela Florczak - adiunkt w Katedrze Prawa Pracy, Uniwersytet Łódzki; radca prawny; Komitet koordynujący Polską Sieć Naukową Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante. ORCID: 0000-0003-3167-3382.
- Katarzyna Jaworska - Adiunkt w Katedrze Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski; radca prawny; Koordynatorka działu „Publikacje” w Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante. ORCID: 0000-0003-0018-2775
- Tomasz Mirosławski - doktorant w Szkole Doktorskiej Ferencza Deáka na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Miskolcu; stażysta w Central European Academy w Budapeszcie; Członek Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante. ORCID: 0000-0002-7758-7415
- Marta Otto - adiunkt w Katedrze Prawa Pracy, Uniwersytet Warszawski; Komitet koordynujący Polską Sieć Naukową Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante. ORCID:0000-0002-8970-9643
- Magdalena Paluszkiwicz - Profesor w Katedrze Prawa Pracy, Uniwersytet Łódzki; Członkini zespołu do spraw dostępności na Wydziale Prawa i Administracji; Koordynatorka działu „Wydarzenia” w Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante; ORCID: 0000-0002-7454-927X
- Ariel Przybyłowicz - adiunkt w Zakładzie Prawa Pracy, Uniwersytet Wrocławski; radca prawny, członek Zarządu Głównego Polskiego Stowarzyszenia Ubezpieczenia Społecznego PSUS; Członek Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante. ORCID: 0000-0003-4219-0984
- Michał Skóra - asystent w Zakładzie Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, Uniwersytet Rzeszowski; Członek Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante, ORCID: 0000-0002-2701-5945
- Monika Sowińska-Olek - asystentka w Katedrze Prawa Pracy, Uniwersytet Łódzki; radczyni prawna; Członkini Polskiej Sieci Naukowej Prawa Pracy i Zabezpieczenia Społecznego Cooperante; ORCID: 0009-0000-8625-4543